

TRACTATIO 8

JVRIS PVBLICI

DE

INDIGENATV
POLONORVM

EX JVRE PVBLICO
POLONICO
DEDVCTA

AB

ANDREA SCHOTTO,
AG. DANT.

DANTISCI,

APVD GEORGIVM MARCVM KNOCHIVM.

MDCCXXXIIX. V.

4

L. H. G. T. A. T. O.

P. R. A. T. I. C. A. P. A. R. T. I. C. I. L. I. O. S. O.

P. A. R. T. I. C. I. L. I. O. S. O.

M. D. I. G. E. N. T. I. A. T. V.

M. D. I. G. E. N. T. I. A. T. V.

E. XXVII 258

E. X. P. L. I. C. I. T. A. T. I. O. S. O.

P. O. L. I. T. I. C. O.

P. O. L. I. T. I. C. O.

A. N. D. R. I. A. S. C. H. O. T. T. O.

A. G. D. A. N. T. I. M.

D. N. Y. T. I. S. C. I. T. I. O.

A. L. I. P. H. I. S. T. R. I. A. M. K. I. N. G. I. A. M.

M. D. C. C. X. X. X. X.

ILLVSTRI,
PERMAGNIFICO, GENEROSO,
MAXIMEQVE STRENO
DOMINO,

D O M I N O

JOANNI WAHL,

S. R. M. POL. BVRGGRABIO
GRAVISSIMO,

PRO - CONSVLI REIPVBL. GEDAN.
VIGILANTISSIMO,

ET

ADMINISTRATORI PENINSVLÆ
HELENSIS SOLERTISSIMO;

MÆCENATI ATQVE PATRONO

SVBMISSO ET OBSEQVIOSO CVLTV
DEVENERANDO.

NEC NON
PRÆ-NOBILISSIMIS, PRÆCLARISSIMIS,
AC HONORATISSIMIS DOMINIS;

DOMINO
JOANNI DANIELI
SCHMIDT,

ANTISTITI AD ÆDEM D. MARIE FIDELISSIMO,
QVARTARVM MAGISTRO SPECTATISSIMO.

DOMINO
HENRICO ZERNECKE,

AD ÆDEM S. SALVATORIS ET AD XENODOCHIVM
S. GERTRVDIS ANTISTITI LONGE MERITISSIMO,
TERTII ORDINIS MEMBRO DIGNISSIMO.

ET
DOMINO
NATHANAELI THEO-
PHILO ZVTHER,

MERCATORI PRÆSTANTISSIMO, INDVSTRIAM CVM
ERVDITIONE COMBINANTI.

FAVTORIBVS ATQVE AMICIS SVSPICIENDIS
ET ÆSTVMATISSIMIS-

ILLV-

ILLVSTRIS,
PER-MAGNIFICE, GENEROSE MAXIMEQVE
STRENVE DOMINE;
MÆCENAS ATQVE PATRONE SVBMISSO
CVLTV DEVENERANDE.

NEC NON
PRÆ-NOBILISSIMI, PRÆ-CLARISSIMI ATQVE
HONORATISSIMI DOMINI,
FAVTORES ET AMICI ÆSTVMATISSIMI.

Multis hastenus occasionibus ealamum mihi porrigentibus, culpabilis filui. Silentium jam post reditum *Tuum*, VIR PER-MAGNIFICE, in Patriam, cum *Consul* Patriæ Bonum apud Exteros promovere satagens abires, *Pro-Consul* sorte communi feliciter stabilita redires, interrumpendum erat. Ast rumpere tunc temporis virium imbecillitas vetabat. Obstabat eadem in Gaudiis duplicis (rarum Exemplum!) Hymenæi, felicem Familiarum Splendidissimarum Conjunctionem producentis. Continebat etiam officii mei ardorem, cum Dignitas Burggrabiatus *Tibi*, VIR ILLVSTRIS, hoc Anno prima vice oblata novum decus accederet. Hæc tamen imbecillitas obligationis meæ ponderi nunc cedit, cum nova in Familia Tua Gaudia appropinquant. Indigenatus materiam obligationis atque lætitiæ meæ elegi interpretem. Merita *Tua*, VIR GENEROSE, adeo singulorum admirationem dudum excitarunt, ut *Tibi* non Indigenatum, sed *Te* Indigenatui, jam olim in Clarissimis Majoribus impetrato, decori esse omnes consentiant. Consensum communem *Tuæ* Modestiae publice ut

significem, PATRONE *submisso cultu de venerande*, mihi Clienti *Tuo* per-
mittes, opellæque hujus Dedicacionem serena fronte excipies. Si mo-
destiam *Tuam* duntaxat consuluissem, silendum mihi fuisset. Ast frustra
filerem, cum Pietatis, Prudentiæ, Justitiæ verum & Nobile Exemplar
apud omnes audias. Per virtutem nobilitari, laudi est; Nobilitatem
cum Virtute conjungere, laudem superat. Laudem *Te*, VIR PER-MA-
GNIFICE, superare nemo negabit. Non solum PATRIS PATRIÆ
Curis indefessus defungeris; verum etiam *Patrisfamilias* partes, Educati-
onem omnibus numeris absolutam & perfectissimam præbens, sollicitus
exples. Non Nobilitatem sed Virtutem inculcas, ipse viva Virtutis ima-
go. Octo Liberos vivorum Pater, Duorum Nepotum Avus es felici-
sissimus. Felicitatem *Tuam* Filius natus Maximus, Operarum *Tuarum*
in publico AMPLISSIMI SENATVS confesso testis oculatus, Secretarii
munere solertissime defungens, Paternarum Virtutum Hæres, Fautor &
Amicus meus Honoratissimus facit. Confirmat eandem Filius alter bonæ
Spei Juvenis; magis adhuc confirmabit, si fructum laborum, hætenus in
Athenæo Nostro alacriter susceptorum, uberrimum ex Academiis exhibere poterit. Auget Filiarum Duarum consummata, Tertiæ imminens
Conjunctio, quarum priores Amoris Conjugalis & Unionis suavissimæ
Pignora jam exhibent, posterior thalamo desponsa, inconcussæ prosperitatis non interruptos successus promittit: Omnes vero invidendam
Maritorum & Sponsi sortem reddunt. Perficit reliquarum Trium Na-
tarum, Educationi perfectissime respondens obedientia, & annos superans prudentia. O felicissimum itaque Patrem! Felicissimam horum
Liberorum, admirationem omnium excitantium, Matrem! Veniam dabis,
DOMINE PER - MAGNIFICE, Exclamationi, quam calamo,
animi mei testi, subducere nolui. Nescio, an major *Tua* sit Felicitas,
quod sollicitus PATER PATRIÆ audias, quam quod fortunatus PATERFAMILIAS appelliteris. Gaude de utraque per longam annorum
seriem. DEVS, Patriæ Defensor, Familiæ Tutor de Incolumitate *Tua*
inconcussa optime videbit atque curabit. Si Clientum Vota non sufficient,
tot certe Liberos, in non fucata pietate educatorum Gemitus
Cælum referabunt, & Generorum, *Te* non Socerum, sed Patrem venerantium
Suspiria Nestoreos *Tibi* Annos a DEO T. O. M. exorabunt.

Vestro-

Vestrorum sane, *Fautores & Amici æstumatissimi*, Admirandi Patris Filii Egregii, Animorum excellentes qualitates dicta mea roborant. Annuitis, video. Nec aliud sperare licebat. Gratias nihilominus de eo ago, quod spem meam fulciatis. Filios *Vos* nominavi, cum *Filiâlis Vester* Amor Generorum titulo vix debite exprimatur. Hic enim Amor me movit, ut ad Latus Patris Dilectissimi *Vos* in hacce opellæ levidensis Dedicacione collocaverim. Conjunxi eos, quos solemne mox tempus conjunget. Conjunxi, quos vinculum indissolubile Matrimonii in unam collegit Familiam. Coniunctos *Vos* tamen ut in votorum oblatione ad Momentum separem, officiorum meorum poscit Nexus.

Tibi itaque, *Præ-Nobilissime Domine* SCHMIDT, ut PATRIS, quem mutato nomine non affectu per Thalamum *Tibi* suscitasti; MATRIS, quam veneratione & cultu Filiali revereris; FRATRUM, quorum Alterum CONSVLTISSIMI DICASTERII Membrum Amplissimum, Alterum TERTII ORDINIS Membrum diligis; CONJVGIS tandem, quam cum *Filiolo* tenero Affectu prosequeris, perpetuum Gaudium & sempiternum delictum permanes, adopto, atque Favoris Amicitiaque *Tuae* continuationem sollicito.

Tibi, *Præ-Nobilissime Domine* ZERNECKE, Amicorum Ocelle, quid voveam? cum animum meum *Tibi* devinctissimum, verbis equidem excogitandis, nullatenus tamen precibus pro *Te* fundendis defatigari posse scias. Omnia fausta, omnia prospera *Tibi* apprecor: & ne officii mei obliviscar, PARENTIBVS *Tuis* Per-Magnificis, quorum es Desiderium, CONJVGI Dilectissimæ, cujus delicias *Te* voco, *Filiolo*, quem majorem natu Spes nominare jubet, quævis felicia brevissimis voveo.

Adjunxi *Te*, *Præ-Nobilissime Domine* ZVTHER, iis, quos Sponsalia exoptata *Tibi* jam junxerunt. Consummationem dies mox perficiet Nuptiarum solemnitas. De ea, *Sponse* *Latissime & Felicissime*, cum Leges Carmine *Tibi* gratulari vetent, amicitia meæ publicum intermittere nolui testimonium. Lato *Tibi* omnia exoptatos ominantur Successus, Nunquam relictorum Apollinis Castrorum *Te* pœnitebit, Conjugem acci-

accipis Educationis & Prudentiæ WAHLIANÆ Documentum. Vivas
igitur, & Originis hujus Gaudia longa feras! Vivas, & quem PATREM
nunc veneraris, BENEFACTOREM *Tuum* in omne ævum colas! Coles
certe, & in hoc iis, quibuscum *Te* conjunxi, felix existes æmulus. Æmu-
labor *Vos omnes & ego*, Integræ *Splendidissime* WAHLIANÆ Familiæ
Cultor devotissimus in præsentiarum Titulum mihi vendicans

ILLVSTRIS, PER-MAGNIFICE, GENEROSE, MA-
XIMEQVE STRENVE DOMINE :

MÆCENAS ATQVE PATRONE SVBMISSO
CVLTV DEVENERANDE;

NEC NON

PRÆ NOBILISSIMI, PRÆCLARISSIMI ATQVE
HONORATISSIMI DOMINI,

FAVTORES ET AMICI ÆSTVMATISSIMI

Dantisci Pr. Calend. Novembr,
A. O. R. MDCCXXXIX.

Clientis & Servi Vestri humillimi atque
devotissimi
Andr. Schott,
Ag. Dant.

DE

DE
INDIGENATV
POLONORVM.

§. I.

Prærogativæ, quibus in Polonia No- *Nobiles in*
bilitas gaudet, insignes sunt. Flu- *Poloniâ a-*
unt eadem primario ex æqualitate, *quales,*
quæ tanta est, ut minimus Nobili-
um ad Regium adspiret Diadema,
tanta, ut Consiliorum, Conventuum atque Comi-
tiorum publicorum eventus aut fortunatus Reipu-
blicæ, aut fatalis unius publica contradictione
fiat. Felicem an infelicem hanc Regni sortem
Jure dixeris, genuini Patriæ Filii dudum indaga-
runt. Non omnibus eadem aridet opinio. Splen- *Hanc æqua-*
dor certe talium prærogativarum alienigenas & *litatem ex-*
exteris quoque movit, ut Nobilitati Polonicæ ad- *teri ambiunt,*
scribi, summum judicarent ornamentum. Nec
obstabat æqualitas; cum in ipso splendidorum titu-
lorum

lorum contemptu aliquid jucunditatis latere videretur. Libertatis enim radiis, atque Nobilitatis suæ gloria omnia, quæ in aliorum oculis fulgida censentur, facillime obtusari existimabant Poloni. Non solum olim in Regno erat unus qui renunciabat honori domestico, dignitati Senatoriæ, ut fieret *Nuncius*; 1) parique ratione JOANNES ZAMOYSCIVS, titulum Ducis & honorem aurei velleris à Legato Regis Hispaniæ sibi oblatum recusans, decus peregrinum evitabat; 2) Verum & extra Regnum, cum Vienna Imperator MAXIMILIANVS Polonis, SIGISMVNDVM Regem comitantibus, Ducales, Comitumque offerret titulos, conclusum, suorum Regum Majestati dentum iri, aut quoddam Jus alieno Principi in Polonos concedi, à quo novos honores posse sibi conferri, acceptantestarentur; imo liberæ nobilitati injuriam fieri, quæ magnis titulis par esset. Responsum itaque: Polonos gratias habere Casaræ Majestati pro eo animo, quod sibi offerret, quæ dignissima dari posse secum pensaret. Ceterum nobilitate patriæ contentos se velle vivere. &c. 3) Hujus æqualitatis ea etiam cura habebatur, ut omnes tituli extranei, per nonnullos Constitu-

1) v. JOH. BOTERI Descriptio Poloniæ in Republ. Polon. Anni 1627. p. 410.

2) HARTKNOCH in Rep. Polonica Lib. II. c. 5. S. 9. p. 608.

3) FREDKO in Gestis Populi Poloni sub Henrico R. p. 74. — 76.

stitutionum articulos 4) exaquarentur, atque cum insignibus sub pœna perpetua infamiae tollerentur: Et cum in Constitutione M. D. L. 5) Anno 1690. minoris Nobilitatis per distinctionem mentio injiceretur, hujus emendatio postea Anno 1699. subsequebatur, ac vox illa in perpetuum tollebatur, cum in aequalitate major minorve non existeret. 6) Præmium itaque erat, si Nobilitati Polonicae adscribentur extranei. Admissi ad hanc æqualitatem Indigenarum nomine veniebant, prærogativa ipsa autem Indigenatus audiebat. De isto Polonorum Indigenatu, cum hæcenus pauca prodierunt; materia hæc ulteriori nobis perveffigatione digna visa. Extant equidem duæ Dissertationes, altera Car. Frid. Lau, J. V. D. Regiomonti, altera Joh. Theoph. Meiseri Lipsiæ, de Indigenatu Polonia habitæ, quarum utraque in Dni HOPPII, Primi ad Ædem D. Mariæ Diaconi, Schediasmate de Scriptoribus Pol. & Pruss. 7) allegatur. Ratione primæ Dissertationis notamus, per errorem typi Annum 1645. pro 1685. irrepsisse, cum juxta Illustratam Prussiam

& sunt Indigenæ.

A 2

am

-
- 4) Const. 1638. Art. O Tytułach Cudzoziemskich f. 9. 10. Const. 1641. Art. O Tytułach f. 9. Const. 1673. Art. Cudzoziemskich Tytułow Abrogatio. f. 28.
 5.) Const. 1690. Art. Podymne W. X. L. y czas wniesienia. f. 3.
 6) Const. 1699. Art. Zniesienie Słowa contra æqualitatem. f. 69.
 7) In Dlugossi edit. Lips. col. 117.

*Indigenatus
Polonorum
differt ab
Indigenatu
Prussorum.*

om 8) hoc tempore Professionem extraordinariam Præses haberet, non illo. Ast tale mendum cum cæteris, si aliqua reperiuntur, facile compensatur egregio ordine, atque solertissima Autorum in citato Schediasmate collectione. Hanc Dissert. videre non licuit. Secundam ex gratiosa communicatione Dni VALENTINI SCHLIEFF, *Consulis dignissimi, Patroni nostri de venerandi* post finitos labores inspeximus, neque in eadem causam, cur publicatione eorum supersederemus, reperimus. Num rectè judicaverimus, collatio tractationis affectibus non indulgentem Lectorem optime edocebit. Prius autem, quam ipsam tractationem ordiamur, monemus, Indigenas Polonorum non etiam haberi pro Indigenis in Prussia. Prussi enim Cruciferorum intolerabile excutientes jugum, Polonorum Regis atque Coronæ protectionem, reservatis suis Juribus, Privilegiis & Prærogativis eligebant. Non infimum inter ea locum habebat Jus Indigenatus, quod licet non tantum per cuniculos, verum etiam aperte quandoque debilitaretur, nihilominus non omne hodierna quoque die ejus evanuit vestigium. Evanuisset certe totum, si cum reliquis Poloniae Provinciis Incorporationem Anno 1569. Lublini factam sine ulla contradictione Prussi assumfissent. Nam Juri huic & Privilegio quamplurimum facto verbisque derogatum fuisse per Polonos, exempla sequenti-
um

um temporum docent, cum interea suspiria atque querelæ, imo justæ contradictiones Privilegii læsionem subinde demonstrarent. Occupavit hinc Seculo proxime elapso ista materia nonnullos; Occupavit eadem hoc quoque Seculo industriam Viri eruditi. 9) Omnes Prussici Indigenatus eminentiæ publicis scriptis ventilandæ operam dabant. Operam non ad amussim intentioni Autorum respondentem! cum rationibus, solidissimis licet, facta declinari non possent. Sed hæc ulteriori, si Deus dederit, otio reservamus, Indigenatum in præsentiarum Polonicum duntaxat eviscerantes.

§. II.

Ut primo statim obtutu tractationis nostræ *Polonorum* appareant limites, definitionem Indigenatus *Polonici præmittemus. Est itaque Prærogativa No- Indigenatus quid, bili Extraneo in Comitibus sub certis conditionibus tributa, quæ ipsum Jurium Nobilitatis Polonica reddit participem.* Ex hac definitione prono id alveo fluit, quod eos, qui in aliqua ditione Regni Poloniæ nati sunt, & quandoque Indigenæ sive Terrigenæ nominantur, huc minimè referamus. Ante omnia autem ortum hujus Prærogativæ, quantum per viam probabilitatis licet, determinare conabimur. Ad Reges igitur Peregrinos optime initium trahi

A 3

*Cœpit sub
Ludovico R.*

trahi posse existimamus. Cum enim horum latus domesticis prius stipatum fuisset Consulariis, istos vero ut peregrinos Poloni admittere nollent, medium aliquod excogitandum erat, quod extraneos per metamorphosin politicam facie indueret Polonica, ut dignitatibus ita præfici possent. Hoc medium autem invaluit sub LVDOVICO Hungaro. In Pactis enim Anno 1374. Cassoviæ initis 10) id cavebatur, *ne Rex Magistratum sive honorem ullum perpetuum externo cuiquam conferret, ac ne præfecturam quidem arcis cujusdam aut oppidi, quæ jurisdictionem adjunctam habeat, imo ne indigenæ quidem illustri Ducum genere orto. Legi huic sine dubio occasionem dederat factum Regi- næ ELISABETHÆ, quæ ante biennium Prædi- slao Goluchovio, Præfectura majoris Poloniae moto Successorem dederat Ortonem Pilecium. Cedebat iste invidia, cum Nobilitas vulgo ejus odio militi- am detrectaret, & præfecturâ se abdicavit, cui Sendivoius Subinius indigena successor datus 11) est.* Ponderatis hæc non solum dubio carebit, quod sub LVDOVICO R. Indigenatus ratio habita sit, verum principium ejus etiam ad hæc tempora redigetur. Quod enim ulterius non progrediamur, nec ad WENCESLAI tempora ortum referamus, hoc in causa est, quod Poloni tunc præfectos peregrinos sine contradictione ad-
mi-

10) NEVGEBAYER L. IV. Hist. Polon. p. 215.

11) NEVGEBAYER c. l. p. 214.

miserunt. Rex enim WENCESLAUS, ut solidius Regnum ipsius permaneret, Barones Bohemorum locavit, Hinkonem de Duba in Capitaneum Regni Poloniae. Quo destituto Nicolaum Oppaviz Ducem Capitaneum Regni Poloniae in terris Graccoviensibus adiecit. Frictionem vero Slesitam genere in terris majoris Poloniae & Pomerania. Thassam de Vissenburg in terris Cuyaviae. Sicque ordinato Regno Poloniae — in Bohemiam transiit. 12) Licet etiam postea Bohemi mortuo WENCESLAO ejicerentur, hoc tamen inde evenit, quia Polonos Bohemorum satietas & fastidium opplexerat, 13) atque exosa inceperat esse iis horum superbia & avaritia. 14) Nulla equidem indigenatus collati ex iis temporibus mentio produci potest expressa. Verum tunc etiam nondum ad Comitia sola remittebatur.

§. III.

Pristinis namque temporibus unico Regi Indigenatum extraneis conferre licebat. Cromerus ^{Olim Rex} solus conferebat. id testatur dicens: 15) Conferendi hujus decoris ^{solus conferebat.} potestatem solus habet Princeps. De Nobilitate equidem loquitur, verum haec differentia neminem morabitur, cum Nobilitatis etiam Jura in Indi-

12) MIECHOVIUS L. IV. Chron. Polon. Cap. 2. f. 194.

13) Id. d. l. c. 3. f. 195.

14) NEVGEBAYER Lib. III. p. 176.

15) In Descript. Polon. L. I. p. 102. extat in Rep. Pol.

Anni 1627.

digenatu conferantur. Melius adhuc veritas dictorum elucescet ex verbis Constitutionis Anni 1662.: 16) *Siquidem Pater ejus Paulus Cellarius ex Familia Vice Comitum Mediolanensium ortus jam Anno 1593. a Serenissimo Rege SIGISMUNDO III. Indigenatum adeptus est; Ubi satis expresse illa stabiliuntur. Si tamen dubium aliquod superest, integrum tolletur eo, quod in Schöttgenii Pomerania antiqua & nova 17) Diploma Indigenatus, jam Anno 1555. Nobili Schlieffiorum Familiae datum reperiamus, in quo subscriptio equidem Ordinum Regni legitur, sed consensus Ordinum nulla extat mentio, prouti in recentioribus factum. Successu enim temporis, cum Anno 1578. Nobilitatio ad Comitatus traheretur 18) & nullus plebejus ad Nobilitatem, nisi consensus Dominorum Senatorum accederet, accenseretur, Indigenatus etiam idem subibat Fatum, ac paulatim Regi omnis circa Indigenatus collationem potestas præscindebatur. Jam Anno 1601., cum Temuruk Szymkowic indigenatu a SIGISMUNDO III. R. donaretur, cautela ea subjungebatur, quod in futurum nulli Rex eum collaturus sit, qui in Comitibus Palatinalibus apud Nobilitatem eundem non ambierit,*

Postea ad Ordines Regni devolvebatur.

16) Art. Indygenat Pawła y Andrzeia Cellarych. f. 34.

17) Part. IV. p. 479. — 485.

18) Const. 1578. Art. Plebejorum Nobilitatio fol. 334. & Const. 1601. Art. O. Nowey Szlachcie, f. 736.

bierit, neque per Nuntios fuerit commendatus. 19) Nec in eo acquiescebant Nuntii. Anno enim 1607. speciali articulo 20) id sanciebatur, quod omnes Indigenatus in Regno & M. D. L., qui regnante SIGISMUNDO III. ex Cancellaria Regia sine Ordinum Regni & M. D. L. consensu extraditi, atque Constitutioni Comitiali non fuerunt inserti, peremptoriè in futuris Comitibus, Ordinum ibi congregatorum cognitioni, atque inquisitioni in cujuslibet merita, sine citatione sub nullitate Privilegiorum subjacere, ac in posterum nulli sine Consensu Ordinum utriusque Nationis Indigenatus ex Cancellaria Regia extraditi deberent: Extraditi vero valorem non habent. Subsequenti ætate Lex illa non obsolevit. Nam VLADISLAVS IV. Rex Anno 1641. non solum statuit, 21) quod Indigenatus quocunque pretextu obtenti, qui in volumine Legum post Annum 1607. reperti non fuerint, omni valore destituantur, verum etiam, quod possessiones ejus, quæ in Regis Poloniae Dominiis fuerint, pro vacantibus declarentur; Bonaque terrestria jure caduco, Bona autem Republica jure ad vitalitio personis Nobilibus distribui debeant. Pactis postea Conventis MICHAELIS I. R., JOANNIS III. R., AUGUSTI II. R., & moderni Serenissimi AVGVSTI

B

STI

19) Conf. 1601. Art. Temruk. fol. 748.

20) Art. de Indigenatibus. f. 862.

21) Art. O Indygenatach y Nobilitacyach f. 11. conf. etiam porządek 1669. fol. 13.

STI III. R. id insertum, quod Indigenatum extraneo non commendato conferre nolint. Ad Regalia itaque collatio Indigenatus non numeratur, cum ad integram spectet Rempublicam. Licet vero id requiratur, quod Constitutioni Comitiali Indigenatus datus inferi debeat, sufficere tamen, si etiam in generalibus, absque expressa Indigenæ denominatione, id factum fuerit. Experientia nitimur. In Constitutione enim Anni 1650. Privilegium Indigenatus à Rege, Archiepiscopo Gnesnensi, & Marschallo Ordinis Equestris subscriptum approbatur, Indigenæ ipsius nulla addita mentione. 22) Nisi ratio temporis dissuaderet, suspicaremur, Privilegium hoc *Prussorum* Familiam attigisse, cui Anno 1642. Diploma Indigenatus concessum reperimus in Dni ZERNECKII, *Pro-Conf. Thorun. Chronico Thoruniensi*. 23) Loco citato pars ejus tantum legitur, integrum autem apud eundem *Fautorem nostrum summe colendum* vidimus. Si de valore Diplomatis quæstio oboriretur, circumstantiæ merito judicandæ erunt, scilicet num Indigenatu donatus ad evitandam invidiam publicationem impedivit, an vero per medium illegitimum Diploma obtinuit. Prima tunc valorem non tollet, sed abscondet, Præstat tamen, si decus meritorum publicum exhibet testimonium, & hinc regulariter nomen Indigenæ exprimitur.

§. IV.

22) Art. Approbacya pewnych Przywileiow. fol. 8.

23) p. 303. 304.

§. IV.

Nec sine ratione. Cum enim ambientem *Indigena de-*
 Indigenatum Nobilibus parentibus ortum esse o- *bet esse No-*
 portet, ex denominatione illa omnis fictionibus *bilibis.*
 & prætenſæ Nobilitati præcluditur via. Nam li-
 cet non multum in usu Jurium a Nobili differat
 Indigena, in ipſo tamen conſeſſim accēſſu ad No-
 bilitatem notabilis inter utrumque differentia de-
 prehēditur. Nobilitatio plebejum, Indigenatus
 nobili ſtemmate ſatum Nobilibus Polonis adſcri-
 bit. Hinc ab Extraneo, ut Indigenatu dignus
 cenſeatur, id deſideratur, quod Suam Majorumve
 Suorum Nobilitatem prius authenticis Documentis
 probet. Demonſtrant hoc in Conſtitutionibus
 nonnulla Indigenarum exempla, nimirum *Bari-*
ciorum, 24) *Wilhelmi Orſſat*, 25) *Iſidori Affay-*
tæ, 26) quibus Indigenatus Jura tribuuntur, ex
 quo *Diploma ſuæ Nobilitatis in finitimis Dominiis ob-*
ſervatæ deduxerunt. Quibus meritò ſubjungimus
 alios, v. g. *Chriſtophorum Huwalt*, 27) *Nicolaum*
Conſtantinum Giſium, 28) *Claudium Herbinium*,
 B 2 *Per.*

- 24) Conſt. 1658. Art. Indygenat Vrodzonych, Sta-
 niſława, Woyciecha, Xiędza Jana Baryckow. f. 52.
 25) Conſt. 1659. Art. Indygenat Vrodzonego Gwilhelma
 Orſſettego. f. 46.
 26) Conſt. 1673. Art. Indygenat Vrodzonemu Izydorowi
 Affaycie Kapitanowi y Indzinierowi Naſzemu. f. 35.
 27) Conſt. 1652. Art. Krzyſztofa Houwalta. f. 29.
 28) ib. Art. Nikolaia Conſtantego Giſſe. f. 29.

Perpinianeum, 29) Joannem Magnum Ochap, 30) Hieronymumque Pinocium; 31) cum de iisdem asseratur, quod sufficientibus Diplomatum Nobilitatem deduxerint. Iis tamen, circa quos nullum oboriri poterat dubium, deductionem Nobilitatis minime incubuisse firmiter persuasi sumus. De Luca enim Stroyca & Jeremia Mobila Valachis nihil dicitur, 32) quod deductionem Nobilitatis factam vel faciendam supponere posset, quæ vero ibi occurrunt, tantum inculcant, quod in patria sua splendide nati sint, & egregius præfuerint muneribus. Sic etiam de Principe Saxonie Francisco Erdmanno prædicatur, 33) quod omnes Europa illustres Familias sanguine attingat, ut alia Exempla taceamus. Maximè itaque probatio Nobilitatis parum notis incumberebat. Apud Polonos terrogenas hæc equidem probatio juxta Statutum Casimirianum 34) locum præhabebat, quod, qui dicit se Nobilem & illustrem; & cæteris hoc Nobilibus negantibus, asserit se parem, ad probandam sua
Ge-

29) ib. Art. Claudiusa Herbina z Perpeffu. f. 30.

30) Const. 1658. Art. Indygenat Vrodzonego Jana Magnusa Ochapa. f. 50.

31) Const. 1662. Art. Indygēnat Vrodzonego Hieronyma Pinoćiego. f. 35.

32) Const. 1593. Art. Indigenatus Panow Wołoskich! f. 643.

33) Const. 1652. Art. Indygenat Xiążęcia Salskiego. f. 28.

34) Statutum Casimiri M. Wislicienfe Anni 1368. apud Lascum. f. 16. b.

Genealogia Nobilitatem inducat sex Nobiles, Viros Seniores, duos de sua stirpe genitos, & hi duo jurati dicant, quod sit eorum Frater, & de domo ac stirpe eorum paterna procreatus, de secunda & tertia Genealogia, etiam per duos testes producendo. Verum cum talis probatio alienigenis non nisi perdifficilis esse poterat, siquidem quamplurimi vix unum alterumve Familiae testem producere queunt: Hinc talibus difficultatibus obviam itum, & Indigenae Diplomatum autentico coram Commissariis ad hoc denominatis suam Nobilitatem in proximis post collatum Indigenatum Comitibus deducunt. Regnante enim MICHAELE I. statuebatur, quod Indigenae Nobilitatis in proximis Comitibus facere teneantur 35) deductionem. Talis autem deductio non sine gravissima causa differtur. Ad causas ejusmodi fonticas Interregnum numeratur; ob hoc enim Secretarium Bennett prius impeditum fuisse, postea autem coram Commissariis a Serenissimo Rege & integra Republica ad id designatis Nobilitatem suam deduxisse legimus. 36)

Indigenae quomodo Nobilitatem probant.

sine dilati-

§. V.

Nobilem itaque extraneum illum esse oportet, qui admittitur ad Indigenatum. Nec differt, quod Indigena potest esse illustris conditionis.

B 3

35) Const. 1673. Art. O Indygenatach y Nobilitacyach f. 4o.
 36) Const. 1676. Art. Declaratio Indigenatus Vrodzone-
 mu Bennettowi. f. 19.

quod dignitate præ reliquis emineat. Illustres enim Familias Nobilitati Polonicæ accensitas esse animadvertimus. Si numerum spectas, tempus Incorporationis Lublincensis, qua mediante omnes Lithuanicæ, atque Russicæ Familicæ Illustres Regno Polonicæ incorporabantur, maximum suppeditabit. Alia tamen non deficiunt Exempla. Nam Anno 1588. *Andreas Cardinalis & Balthasar Principes Bathorei*, 37) Anno 1652. Princeps Saxonicæ *Franciscus Erdmannus*, 38) Anno 1676. *Stephanus* Palatinus Valachicæ, 39) Anno 1652. *Joannes Vlricus Comes à Schaffgotsch* 40) & A. 1683. *Franciscus Comes ab Oppersdorff* 41) Indigenatu donabantur. Indigenatus autem collationi id minime obstabat, quod Personæ illo splendore condecorandæ aliorum Principum addictæ essent servitiis. Licet enim *Otto Baro de Sverin*, *Joannes Overbeck*, & *Laurentius Christophorus Somnitz* Electori Brandenburgico à consiliis essent, Indigenatum nihilominus Anno 1658. adipiscuntur: 42) Et Anno 1685. iterum nonnullis Ele-

37) Const. 1588. Art. Indigenatus Panow Batoiyeh. f. 485.

38) Const. 1652. Art. Indygenat Xiążecia Salskiego. f. 28

39) Const. 1676. Art. Indygenat Wielmożnego Hospodara Wołoskiego. f. 59.

40) Const. 1652. Art. Jana Vdalryka Szaffgoća. f. 28.

41) Const. 1683. Art. Indygenat Urodzonemu Graffowi Opperszdorffowi. f. 15.

42) Const. 1658. Art. Indygenaty Consiliarzow Kurfirsta Jego Mći Brandenburskiego Urodzonych, Ottona Barona de Schwerin &c.

Electoris Brandenburgici Ministris atque Consilia-
riis, nimirum *Georgio* Baroni de *Dærfflinger* Cam-
pi Mareschallo, *Francisco de Meinders* Consiliario
Status, *Ernesto Amadeo de Bærstel* Summo Vigili-
arum Præfecto, *Alberto Christophoro de Wichert*
Consiliario & Residenti, ac *Joanni Georgio de*
Tritschler idem honor obtingebat. 43) Imo per-^{vel persona}
sonæ, Magistratum in locis protectionem Polo-^{Magistratus}
norum agnoscentibus gerentes, quibus Nobilitas
competebat, aliquando Indigenatu dignæ judica-
bantur. Nullus certe historiam Prussiæ amans
ignorabit, jam pristinis temporibus in maximis et-
iam bellorum tempestatibus Civitati Nostræ testi-
monium fidelitatis dextre exhibitæ nunquam fu-
isse denegatum. Probant id Articuli Constituti-
onum; 44) probant etiam Privilegia, quibus præ
cæteris frui ipsi datum est. Jam Anno 1457. a
CASIMIRO R. rubra ad signandum cera conce-
debatur, & insigne Civitatis aurea cruce adhuc
ornabatur. 45) Stabat fides post duo etiam Se-
cula immota. Nec deerat præmium. JOAN-
NES CASIMIRVS enim Rex Poloniæ A. 1657.
præcedentiam Gedano largiebatur, 46) quo ta-
men jure, & Privilegio, ne Juribus atq; Privilegiis
Pruf-

43) Const. 1685. Art. Indygenaty. f. 21.

44) Vchwała A. 1626. Art. Miasta Thorun y Gdansk f. 5.
Const. 1628. Art. Miasto Gdansk.

45) Curicke in Descript. Urb. Dantisc. L. II. c. 30. f. 157.

46) Schröderi Jus publicum Dantisc. MS. L. II, Tit. I.
Cap. 30.

Prussiæ vel umbra læsionis induceretur, post breve temporis spatium se abdicabat. Cum etiam Civitatibus Prussicis Jus Nobilitatis in possessione Bonorum concessa dudum stabilitum esset, peculiari nihilominus Gratia constantiam, fidem atque operam nonnullorum, ut omnibus Exemplum præberent, compensandam esse, Rex Clementissimus judicans, Privilegium Indigenatus Anno 1658, Nathanieli Schmieden, Burggrabio, 47) Friderico Ehler, Præsidi, utrique Pro-Consuli, 48) & Joanni Wahl, Consuli, 49) eodemque tempore, Joanni, in Magistratum Anno 1661. cooptato, Henrico & Carolo Schwartzwaldis, 50) quorum Nepotes Dnum JOANNEM WAHLIVM, Pro-Consulem, Dnum JOANNEM CAROLVM SCHWARTZWALDIVM vero, Dnum CAROLVM THEOPHILVM EHLER, & Dnum CAROLVM GOTHOFREDVM SCHMIEDEN, Consules, Civitatis Nostræ indefessam curam gerentes cordati nobiscum Cives venerabundo animi cultu merito suspiciunt, iisque cum Reliquis publicorum Consiliorum prudentissimis Moderatoribus Vota perpetuæ incolumitatis sacrificant, ex consensu omnium Regni Ordinum confere-

47) Const. 1658. Art. Indygenat Schmieden Burgrabienu Gdanskieniu. f. 48.

48) Const. eadem. Art. Indygenat Fridric'ra Ehler. f. 48 49.

49) Const. cit. Art. Indygenat Jana Wahla. f. 49.

50) Const. all. Art. Indygenat Vrodzonym S. Schwartzwaldom. f. 52.

ferebat, Addi poterunt ea, quæ supra 51) de *Prussorum* Indigenatu diximus: JOANNES enim PRUSS, Pro-Consul erat Thoruniensis.

§. VI.

Prouti autem plebeji per Nobilitatem cum liberis posterisque suis ad Nobilitatem accensentur, ita etiam Indigenatum Nobiles Extranei cum Liberis adipiscuntur. Expressum id habemus, ne dubium subnasci possit. *Zdenko enim Schampach, 52) Franciscus Erdmannus Saxonix Princeps, 53) & Comes a Schaffgotsch, 54) cum stirpe ex lumbis procedente* creabantur Indigenæ. *Kostenio Jandulæ cum tribus filiis* expresse hic honor tribuitur. 55) Et ne sexus sequior per restrictionem Privilegii excluderetur, hujus etiam præter alios in Indigenatu *Joannis Dzibonii, cui cum posteris utriusque Sexus* ille confertur, mentio fit. 56) Merito hic notamus errorem, qui in Constitutione *Annæ 1658. circa Indigenatum Friderici Ehler, Pro-Consulis, observatur. 57)* Omittuntur ibidem verba: *у ꝑотомствем Яго катѣм, cum omni posteritate utriusque sexus,* quæ tamen in ipso Indigenatus

*Indigenæ fi-
unt cum Li-
beris.*

*Mendum
Constitutio-
nis 1658.
observatur.*

C

genatus

51) §. IV. in fine.

52) Const. 1633. Art. Indigenat Zdenka Szampacha. f. 58.

53) v. No. 38. 54) v. No. 40.

55) Const. 1638. f. 54. Art. Indigenat Kostena.

56) Const. 1654. Art. Indigenat Dziboniego. f. 29.

57) v. No. 48.

genatus Diplomate leguntur. Non omnes latet, quod triplex hujus Constitutionis extet editio. Cum enim prima in multis locis mutila esset, & altera non uno omissionis mendo scateret, per Constitutionem sequentem 58) utraque cassata, & Mareschallo Nuntiorum Terrestrium, ut aliam substitueret, demandatum. In *Ludolffi* Theatro, 59) & *Kochowski* Annalibus 60) corruptæ Constitutionis mentionem fieri, ex benevola communicatione laudati Dni ZERNECKII, cujus eruditionem fama diu divulgavit, addimus. Vidimus etiam Constitutionis Exemplar emendatum, in quo omissa supra citata verba leguntur. A diverticulo ad viam. Privilegium Indigenatus adeo liberis favebat, ut admitteret Patri ante Indigenatum concessum natos, cujus Exemplum habemus in *Filiis Bekessii*. 61) Tantum tamen abest, ut liberi tantum hac prærogativa donarentur, ut potius ad lineam collateralem eadem transmitteretur. De Fratibus sæpius Constitutiones loquuntur. Ex multis Exemplis dabimus novissimum, cum Anno 1726. *Francisco & Josepho de Reyna*, quorum primus Generalis Postarum Magister Gedani fuit,

con-

*funt cum
fratribus,*

58) Const. 1659. Art. Constitucye Seymu przeszlego. f. 2.

59) ad Annum 1658. P. III. f. 1010. seq.

60) Climacter. II. Lib. I. f. 346. seq.

61) Coust. 1593. Deklaracya Indigenatus Panow Bekieszow, Władysława y Gabryela. f. 643.

conferretur. 62) Per ultiores itidem Con- *cum aliis*
 sangvinitatis gradus radii hujus honoris diffunde- *agnatis.*
 bantur. Nam Anno 1667. Avunculo *Francisci*
Delpac, Laurentio, 63) & Anno 1673. in linea
 descendenti fratrum filiis *Alexandro Joanni, Jaco-*
bo, ac *Francisco Giffis* idem honor per specialem
 Constitutionis Articulum obtingebat. 64) Illis
 tamen, qui non exprimebantur in Constitutione,
 pro Indigenis se gerere non licebat; Si enim actio
 contra eosdem instituebatur, abjudicationi & con-
 fiscationi bonorum subjacebant, quod monitum
 invenimus circa irrepentes in Indigenatum Gor-
 donoviis collatum. 65)

§. VII.

Vt autem inter posteros decoris olim con- *Confirmatur*
 cessi perpetua conservaretur memoria, Diplomat- *per Diplo-*
 bus Indigenatus roborabatur. Pristinis ea tem- *mata.*
 poribus fuisse necessaria, facile concludi poterit,
 cum olim Indigenatus ac Nobilitationes Constitu-
 tionibus non infererentur. Nec recentioribus su-
 perflui aliquid erant. Emendari enim ita poterant
 errores per typum commissi, cujus Exemplum in

C 2

§.

62) Const. 1726. Art. Indygenaty y Nobilitacye Ofob od
 Wielmożnych Hermanow zaleconych.

63) Const. 1667. Art. Deklaracya Constitucyey A. 1662.
 Vrodzonemu Wawrzyncowi Delpacowi Kapitanowi Pie-
 szemu. f. 24.

64) Const. 1673. Art. Indygenat Vrodzonym Giffom. f. 35.

65) Const. 1699. Art. O podszywaiących się do Indygena-
 tow Gordonowskich. f. 57.

§. præced. vidimus, convinci etiam legentes de meritis Majorum. Ipsum *Diplomatis* verbum prima vice in *Stephani Balli* Indigenatu adhibitum legimus, 66) *Privilegii* tamen, quod idem est, exhibendi jam Anno 1593. mentio reperitur, 67) Vt *Essentialia Diplomatum* eo clarius illustrentur, differentias eorundem adnotabimus. Intra limites tamen Patriæ nostræ duntaxat subsistemus. *Primo* itaque ex investigato *Diplomatum* textu notamus, differre in eo antiquiora à recentioribus, quod in his *Consensus Ordinum Regni*, non autem in illis adducatur. Nam in *Diplomate Wahliano* legitur: *ex plenitudine potestatis Nostræ Regiæ & omnium Regni Nostri Ordinum assensu*; in *Schwartzwaldiano*: *accedente omnium Ordinum Regni unanimi consensu*: In *Ehleriano* vero & *Schmiedeniano*: *ex unanimi Senatus Nostri & Equestris Ordinis assensu*. Cum contra in *Schlicffiano*, A. 1555. dato, 68) *Rex solus loquatur: Damus illis præterea omnes eas immunitates, Libertates & prærogativas, quibus dotati & ornati sunt Nobiles Regni Nostri &c.* *Secundo* observamus in omnibus hisce *Diplomatibus*, post *Regnorum felicitatem* ex multitudine *Subditorum Sago Togave clarorum* deductam, *meritorum explanationem* atque *enumerationem* legi. Hoc *essentiale*, cum
respe-

66) Const. 1658. Art. Indigenat Vrodzonego Stephana Ballusa. f. 47.

67) Const. 1593. Art. Indigenatus Panow Wołoskich. f. 643

68) Schoettgen l. c. p. 482.

respectu allegatorum Diplomatum adhuc hodie in Posteris, quos PATRES PATRIÆ veneramur, continuetur factis, verbis nullatenus indiget. Tertiò memoramus: Nobilitatis deductionem ibi occurrere. Et ita in Diplomate *Wabliano* reperimus, quod ad *vetusti splendoris in hoc Regno (Poloniæ) domus suæ antiquissimæ ornamenta, a qua non ita pridem Abavo Gedanum ingrediente & inhabitante se avulserat, — meruerit, ut sibi debitis Nobilitatis & Indigenatus Regni, in quo & ad quem natus, beneque meritus extitit, insigniis prospiceretur.* *Swartzwaldiorum* autem Generis Nobilitas antiquissima, & iam ipso *Crucigerorum* tempore, a trecentis vero Annis per terras Prussiae postmodum, & Romanorum Imperium (uti testimonio *Inuictissimi olim Caesaris CAROLI V. deductum est,*) florens dicitur. *Fridericus Ehler* porro e Nobilissimis, optimeque de *Divis Prædecessoribus* atque *universa Rep. meritis* profapiis *Ehlerorum, Brandisorum, Huisfeldiorum, Mølnerorum, Connertorum* oriundus laudatur. Et *Nathanael Schmieden* iis *avis Parentibusque* ortus refertur, quorum *Majores ob insignem Virtutem & præclara militaria facinora jam tum a D. FRIDERICO III. Rom. Imp. in Romani Imp. Nobilitatem adscripti. &c. &c. Schlieffius* vero *Stemmata ac Imagines ob eorum res gestas, merita atque præclara facta jam a Rege Danorum donata* tribuuntur. 69)

C 3

Quartò

Quartò monemus, Insigne Indigenatus testimonium, idque manu Artificis pictum, produci. *Wahlbana Familix Ascia in campo rubro denuo erigitur*: *Schwartzwaldiorum Stemma confirmatur*: *Ehleri & Schmiedeni Stemmata per vetusta Nobilitatis Polonæ & M. D. L. Stematibus associantur*: *Schlieffiorum* autem *Stemma augetur*. Quintò animadvertimus, iteratam Indigenatus collati, cum poena in non agnoscentes statuenda, declarationem occurrere. Tandem vero hæc omnia expressione temporis, & Ordinum Regni in Comitiiis præsentium, qui Diplomati ipsi inseruntur, adjunctione, itidem Regis nec non in infima parte Secretarii Subscriptione, & Sigilli Regii Appensione roborantur. Hæc de Diplomatum.

§. VIII.

Per commendationem

Ne vero Indigenatus prærogativa facili ad eundem accessu aliquid sui splendoris amitteret, extraneis Indigenatum ambientibus, aliqua media præscripta erant, quibus eos uti oportebat. Talis enim Candidatus in *Conventibus Palatinalibus preces Nuntiorum sollicitat, qui eundem in Generalibus Regni Comitiiis postea commendant.* 70) Hæc autem sollicitationes suo robore non destituuntur. Nam Anno 1607. cum quibusdam Valachis Indigenatus daretur, id propter preces Nuntiorum

Ter-

Terrestrium factum inculcatur. 71) Præter Nun-^{Præfecto-}
 tios etiam Exercituum Regni & M. D. L. Præfe-^{rum Exerci-}
 ctis Generalibus facultas alios, quorum merita in^{tuum,}
 castris & campo cognoverunt, commendandi
 competit. Qualis commendatio *Wilhelmum Bar-*
berium, 72) *Sebastianum Necz*, 73) *Danielem*
Oliwenbergium, 74) & quamplures, qui in Arti-
 culis, Indigenatum datum personis per Præfectos
 Exercituum commendatis exponentibus, 75) oc-
 currunt, juvabat. Præfectis in Constitutionibus
 adjungitur Exercitus, cui eadem prærogativa tri-^{Exercitus}
 buitur. Per hunc enim Anno 1662. *Carolo*
Marsono, & *Gregorio Georgio Bersotta*, 76) nec
 non Anno 1673. *Adamo Kotowio* 77) Indige-
 natus procurabatur. Si etiam Personæ Illustres, & ^{Principis}
 quarum precibus non facile aliquid negatur, inter-^{peregrini.}
 cessione sua aliquem hoc honore condecorandum ^{sunt Indi-}
 offe-^{genæ.}

- 71) Const. 1607. Art. Indigenatus pewnych obywatelow Wołoskich. f. 857.
- 72) Const. 1607. Art. Indygenat Wilhelma Barberiusza. fol. 851.
- 73) Const. 1601. Art. Approbatia ListuSebastiyana Necza. f. 749.
- 74) Const. 1659. Art. Indygenat Daniela Oliwemberka. f. 58.
- 75) v. No. 62.
- 76) Const. 1662. Art. Indygenaty Vrodzonych Karola Marsona, Grzegorza Jerzego Bersotego Oberstzerleytnantow. f. 22.
- 77) Const. 1673. Art. Indygenat Vrodzonego Adama Kotowskiego Sekretarza Naszego. f. 34.

offerebant, tali aditus ad Indigenatum vix præcludebatur. Cum itaque a Sede Apostolica Anno 1662. *Christophorus Masini* commendaretur, *Commendatio hæc S. Patris ALEXANDRI VII. per Literas apud Ordines Regni facta officiose suscipiebatur, & per collationem Indigenatus ipsi fiebat satis.* 78) Sic commendationes aliorum in obtinendo Indigenatu multum valent. Verum ne commendationes in genere admittæ, omnibus spem Indigenatus impetrandi darent, merita personarum commendatarum exprimere oportebat. Atque hæc postea merita in Comitibus Regni sive per Ordines Regni, sive per Commissarios ad id designatos examinabantur. 79)

§. IX.

*Eciam per
propriam
commendati-
onem.*

Ex propriis tamen meritis commendatio etiam valida elicitur. Servitia enim Reipublicæ belli pacisve tempore præstita non minimum suppeditant momentum. Justum sane est, ut præmium ad illos redeat, quorum causa potissimum institutum est. Tacebimus nunc hos, quos fortitudo; tacebimus, quos fides erga Rempublicam ad Splendorem Indigenatus promovit, Quamplurima

78) Const. 1662. Art. Indygenat Vrodzonemu Krzysztowowi Mazyniemu, Podkojowemu y Sekretarzowi Naszemu. f. 35.

79) Const. 1641. Art. O Indygenatach y Nobilitacyach. f. 11.

ma enim horum reperiuntur Exempla, hinc ad specialiora recurremus. Singularis itaque casus ex arcis pruden-
denti debiti-
oen, est, cum *Danieli Eiloff* Anno 1659. ideo, quod arcem Novogroden-
tem, cui sub Moscho præfue-
rat, Polonis deditisset, Indigenatus donaretur. 80)

Hieronymo Pinocio dexteritas, quam in Legationi- dexteritate
bus obeundis exhibuerat, Indigenatum acquirebat; in Legatio-
nibus,
eruditione,

81) *Joachimo Pastorio ab Hirtenberg* Eruditio, quam in Historia Poloniæ ex monumentis suis il- lustrata conservanda ostenderat, ad obtinendam
hanc prærogativam adminiculo erat. 82) Mala etiam Reipublicæ causa tolerata quandoque juva- bant, si aderant merita alia. Sic Joannes Maria-
nus, quod Reipublicæ castra sequens captivitatem
& vincula Ethnicorum subiisset, Indigena declara-
batur. 83) Nec suo merito defraudandi sunt, qui Reipublicæ tempore necessitatis vel parata pecunia, vel alio efficaci subsidio adfuerunt. Milites enim deficiente rerum gerendarum nervo mollescunt, imo pugnare recusant. Agnovit etiam Respublica studium talium Virorum, datoque Indigenatu exhibitam compensavit promittudinem,

D

Non

-
- 80) Const. 1659. Art. Indygenat Vrodzonemu Danielowi Eylofowi. f. 15.
 - 81) Const. 1662. Art. Indygenat Vrodzonego Hieronyma Pinoćiego. f. 35.
 - 82) Const. cit. Art. Indygenat Vrodzonego Pastorego ab Hirtemberg. f. 36.
 - 83) Const. cit. Art. Ingydenat Vrodzonego Jana Maryana. f. 37.

*data erit
summa,*

Non equidem semper Summa pecuniæ determinata est, nam de *Bariciis*, 84) de *Tito Livio* atque *Philippo Boratiniis*, 85) & de *Wilhelmo Orssat* 86) legimus tantum, quod *insignem nummorum Summam thesauro intulerint ac donarint*, ac Indigenatum consecuti sint. Facile tamen divinari licet, non exiguam illam fuisse, præsertim cum *Boratiniorum* opulentia per calculum adquisitionum ex moneta in Polonia cusa inter peritos rei nummarie notissima sit. Cui accedit, quod *Jacobum Bianki* viginti millia florenorum ad publicas expensas obtulisse exprimatur. 87) Præter pecuniam datam, alii ex subsidio militum collecto sibi meritum conciliarunt. Anno enim 1673. *Adamus Kotoski* centum Equites bene armatos & vestitos propriis sumptibus hosti objicere, 68) & Anno 1676. *Adamus* ac *Carolus Magnus Kalckreuteri* quingentos Equites expedire 89) promittebant, quibus promissis Indigenatum obtinebant.

*vel subsidio
militum de-
rivatam.*

§. X.

84) Const. 1658. f. 52. Indygenat Vrodzonych Stanislawa, Woyciecha, Xiędza Baryckow. f. 52.

85) ib. Indygenat Vrodzonym Boratinim.

86) Const. 1659. Art. Indygenat Vrodzonego Gwilhelma Orssetego. f. 46.

87) Const. 1662. Art. Indygenat Vrodzonego Jacka Biankiego. f. 37.

88) v. No. 77.

89) Const. 1676. Art. Indygenat Vrodzonym Kalkrayterom. f. 59.

§. X.

Si itaque merita non deficiebant, Extranei Nobiles ex consensu omnium Ordinum Reipublicæ, commendatione vel aliorum vel propria accedente ad Indigenatum admittebantur, cujuscunque etiam nationis, si ea tantum Nobiles inter se agnoscebat, existerent. Habemus enim Anglos, Germanos, Gallos, Hybernos, Italos, Moschos, Prussos, Silesios, Svecos, Valachos &c. Indigenatu donatos. Aliquando tamen circumstantiæ nonnullæ peculiare restrictiones extorquebant, quæ vel in genere Privilegio insertæ dicebantur, vel in specie in Constitutione exprimebantur. Exemplum prioris suppeditat Indigenatus *Stroyca* & *Mobilæ*, in quo conditiones, ipsis in Privilegio dato præscriptæ integræ reservantur. 90) Forte hæ conditiones Palatinatum Moldaviæ attigerunt. Posteriores casum habemus, cum Principi Saxonie *Francisco Erdmanno*, illustri licet genere orto, ea tamen conditio præscriberetur, 91) ut intra Sexennium ex peregrinis Regionibus ad Provincias Reipublicæ demigraret, quod etiam *Zdenkoni Schampach*, 92) & *Christophoro Houwalt* 93) mandabatur. Comiti autem *a Schaffgotsch* triennium duntaxat præfigebatur. 94) Majori animadversione dignum est, quod Anno 1616., cum

D 2 *Boris*

*Indigena fi-
unt ex omni
natione, No-
biles ha-
bente:*

*Etiã sub
condicione*

vel tacitè

vel expressa.

90) v. No. 32.

91) v. No. 38.

92) v. No. 52.

93) v. No. 27.

94) v. No. 40.

Boris Hrazni Moschus Indigenis accenseretur, hæc limitatio adjiceretur, quod aditus ad dignitates vel officia esset ipsi præclusus. 95) Forſitan de Fide alienigenæ dubium aliquod hærebat, & an- guem in ſinu fovere nolebant Poloni. Suspicio- nem tamen hanc non fundatam fuiſſe emendatio iſtius Conſtitutionis indicat, cum Anno 1638. Præfectura Venationis Novogrodensis ipſi deman- daretur, appendix autem prior tolleretur. 96)

§. XI.

*Indigenis Ju-
ramentum
injungitur,*

Reſtrictionibus iſtis merito aliud onus, Jura- menti præſtationem adjicimus. Injungebatur hoc iis etiam, quorum dignitas ad primarias refereba- tur. Hinc Princeps Saxonix *Franciſcus Erdman- nus*, 97) *Andreas* Cardinalis & Frater ejus *Bal- thazar, Bathorei*, 98) *Ludovicus de la Grange*, Marchio d' Arquiens, 99) *Franciſcus Comes ab Oppersdorff*, 100) *Joannes Vlricus Comes à Schaff- goſch*, 101) *Lucas Stroyca & Jeremias Mobyła* 102) ſub ea conditione ad Indigenatum admit- tebantur, ut præſtarent Juramentum Fidelitatis.

Injun-

95) Conſt. 1616. Indygenat Vrodzonego Boryſa Hrazne-
gó Moſkwicina. f. 15.

96) Conſt. 1638. Art. Deklaracya Indygenatu Boryſa
Graſnego. f. 55.

97) v. No. 38. 98) v. No. 37.

99) Conſt. 1690. Art. Indygenat Jaſnie Wielmoznemu,
Margrabi z Arquienu, Hrabi z Malinu. f. 16.

100.) v. No. 41. 101) v. No. 40. 102) v. No. 32.

Injungebatur quoque in genere iis, qui ab Anno 1658. ad Annum 1662. ad hunc honorem pervenerant, & speciali articulo ipsis indicabatur, quod terminus præfigi deberet, intra quem tempore proximorum Comitiorum quilibet coram Rege & Ordinibus Regni juramento corporali debitam fidelitatem appromitteret, 103) Eadem admonitio Constitutioni Anni 1673. iterum inserta, & ad omnes Indigenas extensa legitur, 104) Ab hoc autem juramenti onere nec descendentes *Eciam de-* nec Consanguinei excepiebantur, *Schampachii scendentibus* enim filio adulto, 105) & *Kosteni* tribus filiis juramentum injungebatur. 106) Minorenes *nisi minorenes.* tamen ætas excusabat. Hinc Anno 1667. posteritas *Aegydi* Baronis *de Bremer* in integro equidem circa Indigenatum manutenebatur, juramento tamen ob minorennitatem libera pronunciabatur, 107) Nemo itaque dubitabit, quin juramenti præstatio iis, qui adhuc extra Poloniam degebant, vel nullo vinculo Reipublicæ adstricti erant, incubuerit: minime autem extendi poterit ad illos, qui fidelitatem suam alii Principi devoverunt. *Juramento liberi, qui alii Principi jurarunt,* Fidelitatem enim duobus Dominis jurare temporum

D 3

- 103) Const. 1662. Art. O Indygenach przeszłych Seymow. f. 38.
 104) Const. 1673. Art. O Indygenatach y Nobilitacyach. f. 40
 105) v. No. 52. 106) v. No. 55.
 107) Const. 1667. Art. Deklaracya praestiti Juramenti VV. Grzegorza Bersotego Oberisztera Naszego, y Carola Marsona Oberiszterleytnanta. f. 70.

rum atque fatorum subsequantium ignorantia prohibet, cum amicos quandoque eadem causa utriusque iusta visa disjungat. Hinc etiam circa Indigenatum Consiliariis Electoris Brandenburgici A. 1658. 108) & Anno 1685. 109) donatum nulla juramenti præstandi injicitur mentio. Quapropter non a recto tramite nos aberraturos speramus, si talibus personis juramentum remissum statuimus. His vero accensemus alios, qui fidelitatem Regi & Reipublicæ quotannis jurant, quod a personis Magistratus quotannis fieri notissimum est. Cum enim duplex Juramentum abundet, nullatenus, interveniente Indigenatu talibus personis dato, speciale aliquod fidelitatis juramentum requiretur.

aut Reipublicæ fidei jurata adstricti

§. XII.

Indigenæ possessionem sibi acquirere tenentur. Vt autem Indigenæ eo arctius intra limites Polonorum continerentur, possessionis realis adquisitio tandem etiam injungebatur. Ita enim Poloniæ vere incorporabantur, & perpetuum ibi figebant domicilium. Sine lege loqui erubescimus. Adducemus itaque, Indigenis Anni 1658. & sequentium temporum præscribatur, quod præter juramentum præstandum *possessionem quoque realem non fictam habere, atque futuris Comitibus tenere*

vere deberent; illis vero, qui duobus his postulatis
satisfacere aut noluerint aut floccifecerint, quod de
facto perpetuis temporibus Indigenatu excludantur,
annunciabatur. 110) Et Anno 1673. iterum
deductio possessionum injuncta legitur. 111)
Huic oneri aliud addimus requisitum, quod non-
nullis post medium Seculi præteriti additum inve-
nimus. Aliquibus nimirum conditio conservandi
Indigenatus Religio erat. Primum Exemplum in
Constitutione Anni 1662. occurrit. Tunc *Ha-
genthornio*, 112) & *Adolpho Mięscio* 113) In-
digenatus conferebatur, sed sub cautela Religio-
nis. Et cum Anno 1673. 114) atque 1683.
115) quampluribus Indigenatus daretur, idem
adjiciebatur. Imo 1726. verbis clarissimis hæc
conditio *Wilhelmo Mier* 116) præposita thesin
nostram confirmat. Nullatenus tamen conditio
illa ad plures personas extendi poterit, quam qui-
bus in Constitutionibus præfixam reperimus. Nam
licet

110) Const. 1662. Art. O Indygenach przeszłych Sey-
mow. f. 38.

111) § Const. 1673. Art. O Indygenatach y Nobilitacyach.
f. 40.

112) Const. 1662. Art Indygenat Hagenthorna. f. 37.

113) Const. cit. Art. Indygenat Mięsyckich. f. cit.

114) Const. 1673. Indygenaty od Wielm. Hetmana Wiel-
kiego Koron. y od Woyska Osobom zaleconym. f. 37.

115) Const. 1683. Art. Indygenaty Osobom od Wielmo-
znych Hetmanow y od Woyska zaleconym. f. 16.

116) Const. 1726. Art. Indygenat Vrodzonego Wilhel-
ma Miera Generala Majora Naszego.

licet recentiora tempora differentiam religionis magis respiciant, tamen conditio etiam Religionis tantum, adjecta legitur illis, qui aliquam mutationis prius spem dederunt.

§. XIII.

*Commoda
Indigenarum:*

Satis haecenus de onere Indigenarum. Commoda nunc etiam, quibus fruuntur, perlustrabimus. Optime hæc allegatis Juribus, quæ Nobilibus Polonis competunt, cognoscuntur. Ista egregia sunt. Judicante enim *Dresnero* 117) *Jus perfectissimum Civitatis seu Reipublicæ Polonæ est, quod consistit in participatione inprimis Jurium ejus & Libertatum:* Ne dubium hæreat, pergunt, prærogativas Nobilium recensendo, easque dicit esse *Suffragiorum ac liberæ vocis in Conventibus* (& publicis & privatis) usum; *honorum & dignitatum*, ac tandem *bonorum immobilium seu fundorum in Republica liberam acquisitionem*. Prolixius equidem has Nobilium prærogativas *Chwalkowski*, 14. species enumerans, describit, 118) quas solerter & docte explicat *Hartknochius*, 119) Sed remittimus Lectorem ad hos, cum nobis ad explicanda Indigenatus commoda sufficiet, si tres adductas species, ad quas omnes reliquæ fere reduci poterunt, pertractaverimus, & quantum Juris circa

117) In Instit. Jur. Regni Pol. L. I. tit. 19. p. 51.

118) In Jure publ. Regni Pol. L. I. c. 7. §. 7. p. 157—162.

119) In Republ. Polon. L. II. c. 5. §. 13 — 18.

circa easdem Indigenis competat, iudicaverimus. Ut itaque de *suffragiis & libera voce* initium capiamus, potissimum ^{1) Suffragia} momentum suffragiorum in Electione Regis constituimus, ^{& libera} & hanc Indigenis vindicabimus. Nobilitati hoc Jus eligendi Regis competuisse, & adhucdum competere, dubio caret; De Indigenis autem merito quæritur. Cum enim legamus: ¹²⁰⁾ ALBERTI Prussiae Ducis Oratoribus, apud SIGISMUNDUM I. Regem facultatem eligendi Regis ambientibus, eam fuisse denegatam, ex ratione vero hanc denegationem excusanti edoceamur, quod etiam *Duces Mazoviae, qui Principes erant Indigenae Regni, & vetustissimi generis, atque filii Regii Domini naturales Regni Poloniae post obitum Patris neque locum neque vocem eligendi Regis habere potuerint: Imo Magistri etiam Prussiae, qui homagia Regibus & Regno Poloniae præstabant, non solum ut Principes, sed etiam ut Consiliarii Regni, qui pari modo loca in Senatu habebant, hoc ipsum Jus Electionis obtinere non potuerint.* Ex hoc fere fundamento nobis objici posset, quod Indigenis omnis Electionis honor adimeretur. Sed salva res est. Nam in eodem Responsio Regio objectionis hujus habetur refutatio. In proxime antecedentibus dicitur: *diligenter cautum & observatum esse omni tempore, ne quis alius excellentioris Ordinis præter Consiliarios Regni Jus eligendi Regis haberet.* Hic excellentiores Consiliariis, non inferiores excluduntur. Si enim Consiliariis Regni duntaxat facultas Electionis competeret, omne Jus Nobilitati adimeretur, quod tamen contra Leges publicas ¹²¹⁾ pugnat. Id itaque tantum ex responso allegato concludere & cognoscere possumus, quod ipsi metus inæqualitatis ansam dederit, & quod iste Ducibus Masoviae suffragiorum facultatem præciderit. Licet etiam ex historia

E

ria

120) Apud Prilulium in Statut. Regni Pol. f. 784.

121) Const. 1550. f. 3. conf. etiam Suffragia A. 1632.

1648. 1669. seqq.

ria 122) fontem hujus exclusionis discamus fuisse illum, cum LVDOVICVS Rex *Præfecluram nulli Externo nec Indigenæ illustri Ducum genere orco conferre promitteret: quam VLADISLAVS JAGELLO causam clarius explicat, statuens A. 1433. 123) quia per Tenutarios castrorum & fortalitiorum alienæ gentis — regnum crebrius periclitari contingeret, pro eo & ex eo nulli Ducum & de Ducali genere descendenti aliquod castrum aut civitatem ad regendum se assignaturum. Indigenis tamen hæc omnia obesse nequeunt, cum pro Exteris amplius haberi nequeant, sed quasi incorporati censeantur, prætereaque inæqualitas nunc in Polonia locum nullum habeat. Ne aliquid prætermisisse videamur, adhuc unum adjiciemus, quod obijci posset. Jam Anno 1588. *Andrea Cardinali Bathoreo* in collatione Indigenatus Jus nominandi & inaugurandi Regis 124) interdicebatur. Interdictio hæc autem Suffragiorum libertatem infringere videtur. Hic animadvertendum erit, quod semper fere in Polonia Episcopi Purpura Cardinalitia donati Archi-Episcoporum Jura atq; Præcedentiam postulaverint. Tale Desiderium ne Cardinalem *Bathoreum* caperet, imo ne Primatiali Dignitate conspicuus gravis esse posset, hæc & per pronam consequentiam Jus illud nominandi & inaugurandi Regis, quod Primati competit, ipsi in antecessum præcludebatur. Id tamen infractam Indigenarum circa libera suffragia facultatem nullatenus supponit, cum Anno 1641. Principi Regio *Carolo Ferdinando*, nato Polono, injungeretur ut Episcopatu Plocensî contentus viveret, nec ad majora aspiraret. 125) Ex eo potius, quod plus adhuc Cardinali *Bathoreo* Constitutio*

122) Neugebauer L. IV. hist. pol. p. 215.

123) Apud Januszowium in Statutis Regni Lib. III. P. V. Tit. 1. §. 6. f. 298.

124) v. No. 37.

125) Const. 1641. Art. Consensna|Biskupstwo Plockie. f.4

tutio largiatur, nimirum *accessum & habilitatem ad quævis Ecclesiastica beneficia & dignitates spirituales*, argumentum suffragii libertatem roborans elici posset. Præterea nominatio negata nondum omnem eligendi facultatem tollit, cum nominatio uni, Electio multis Senatoribus, & præter hos etiam Nobilitati, atque Indigenis competat. Refutatis itaque objectionibus, quas ex *Chwałkowio* 126) formari posse judicavimus, Indigenis facultas eligendi Regis eo minus denegabitur, cum etiam novis Nobilibus in Electione novi Regis suffragium quondam concederetur, licet aliqui contrarium tuerentur: 127) imo cum urbi Cracoviæ prærogativa ferendorum in Conventibus Nobilitatis Suffragiorum competat. 128) Et quomodo hæc prærogativa Indigenis excuti potest, cum Nobilibus Polonis accenseantur, atque ad prærogativas & Libertates Status Nobilitaris in Republica per Indigenatum Extranei admittantur, prouti fere in omnibus Indigenatum Articulis, Constitutionibus insertis, occurrit. 129) Et cum ita Indigenis libera in Electione Regis suffragia stabilita sunt, idem quoque dicendum erit de libertate Suffragiorum in Conventibus Palatinibus, in Comitibus & in omnibus publicis Consiliis dandis, quæ Indigenæ Dignitate aut Officio ornato eadem ratione competet, qua eam habet Dignitarius vel Officialis Nobilis in Polonia ortus in Judiciis Tribunalitiis, Terrestribus, Castrensibus, &c.

E 2

§. XIV.

126) c. 1. p. 158.

127) conf. Hartknoch cit. tr. L. II. c. 1. §. 15. p. 316.

128) Kaptur w Krakowie uchwalony Anno 1586. f. 404. §. A iż też.

129) Const. 1662. Art. Indygenat. Wrodzonego Hieronyma Pinoćiego. f. 35. &c. &c.

2) *Alitus ad Dignitates & Officia Secularia*

Insistentes proposito Nostro post suffragiorum libertatem ad secundam prærogativam Nobilitati competentes, videlicet aditum ad omnes dignitates & ad omnia officia ipsi soli reseratum, transimus. Ipsi soli hunc aditum reseratum dicimus, cum peregrini nullatenus admittantur. *Cassoviæ Anno 1374. LVDOVICVM R. id pactum esse, quod externo Magistratum sive honorem nullum conferre vellet, jam monuimus. 130) Sequenti Seculo CASIMIRVS III. Anno 1454. pollicetur, cum Indigenæ pro suis meritis & virtutibus forensibus sint merito præferendi, quod Dignitates, Castellanus & Officia in terris universis Regni Poloniae, personis benemeritis, ætate, intellectu & prudentia bene vigentibus & Indigenis distribuet, dabitque dignitatem illi personæ, quæ illius terræ indigena fuerit, in qua dignitas ipsa vacabit, habueritque hæreditaria ibidem bona, ut viam murmuri & displicentiis Rex præcludat. 131) Ad hæc verba notamus, quod Terrigena sive Nobilis Polonus natus hic intelligatur, vel ad minimum cum Indigena indistincte jungatur. Anno 1505. ALEXANDER REX idem confirmavit. 132) Et SIGISMVNDVS I. R. Anno 1538. Legem hanc addita clausula pœnali Petricoviæ roboravit statuens, quod nulli deinceps æviterno tempore alienigenæ aliqua castra & dignitates Regni concedet, neque Successores ejus concedent. Et quicumque contra illam Constitutionem aliquod Officium seu Dignitatem obtineret, & monitus, quæ obtinet, non resignaverit, bona ipsius confiscari & ipse infamis esse debeat. 133) Ne tamen in oblivionem venire posset sancitum, in Pactis Conventis postea omnibus*

130) supra §. 2.

131) Herburtus in Statutis Regni Pol. f. 142.

132) Lasco c. l. f. 118.

133) Januszovius c. l. §. 18. f. 302.

bus querelarum causis occurrerant Poloni. Hinc HEN-
 RICVS, quem ex Gallia ad Thronum Regium advoca-
 bant Membra Reip., per Oratores suos spondebat, quod
secum ad inhabitandum nullos peregrinos homines adducturus sit, —
nullas etiam possessiones aut dignitates vel officia ipsis conceder, sed
tantum Indigenis Poloniis juxta Statutum Regni. 134) Hinc
 STEPHANVS Rex, quem Transylvania genuerat, quod
vacantias peregrinis tribuere nolit, promittebat. 135) Hinc SI-
 GISMVNDVS III. præter Svecicum Diadema Sceptrumq;,
 Polonicum gerens jam allegatis addit, quod etiam custodiam
Corporis sui atque Præfectum Satellitum non nisi ex Indigenis Poloniae
& M. D. L. habere velit. 136) Et ne omnium Serenissimi-
 morum Poloniae Regum Pactis allegatis Lectorem defati-
 gemus, ubivis cautum esse indicamus, quod Dignitates vel
 Officia non peregrinis, sed tantum Nobilibus Indigenis atque
 Terrigenis conferri debeant. Si itaque Extraneo Dignitatem
 Rex vel Republica concedendam concluderat, Indigenatu
 is prius donabatur. Exemplum habemus in Borero dicen-
 te: 137) Nuper autem Anno Salutis humanæ 1595. — a Po-
 lonorum Exercitu opera Joannis Zamosci, Cancellarii Magni &
 Generalis Exercituum Regni Tartaris ejectis, deductus in illam
 (Moldaviam) est unus ex Indigenis illis, jure Regni Poloniae ac
 prærogativis Nobilitatis ante donatus. Indigenam hunc nomi-
 nat Pastorius, rem ipsam ita illustrans: 138) Palatinus
 Transylvaniae nuper suo arbitrato, sed majoris auctoritatis auspicia
 & Christianitatis commodum prætexens, Stephanum Radulam
 E 3 impo-

134) Articuli Pactorum Conventorum Henrici R. Anno
 1573. f. 225. 226.

135) Literæ Confirmationis Stephani R. Anno 1576. f.
 255. Const. 1576. f. 277.

136) Confirmatio Pacto-um Sigismundi III. R. A. 1598. f. 453.

137) In Descript. Pol. p. 2.

138) In Floro Polon. L. V. §. 11, p. 341.

& Ecclesia-
stica.

imposuerat. Zamoscius antiquum Jus sui Regis vindicaturus, im-
misso cum valida manu Jeremia Mohila, Radulum eiecit. Pias-
cius autem omne dubium tollit, ad Annum 1595. scribens:
Quod Regis Polonia nomine Palatinum Moldavia Hieremiam
Mohilam praefecerit. (Zamoscius) 139) In Constitutione tan-
dem reperimus, huic Jeremia Mohila Indigenatum An. 1593.
collatum esse. 140) Nullatenus tamen Seculares id tantum
Dignitates concernebat, cum Ecclesiastici honores etiam In-
digenis ita, ut Polonis Nobilibus paterent. Nobilium hæc
certe erat prerogativa. Nam Anno 1537. SIGISMUNDVS
AVGVSTVS Rex consentiebat, ne plebeji in Ecclesiasticos Status
& Dignitates admitterentur. 141) Et Constitutione Anni 1550.
providebatur, quod Ecclesiis Cathedralibus tantum Nobiles praefe-
rentur. 142) Ad Dignitates quoque Senatorias Ecclesiasticas
non alii quam Nobiles admittebantur. 143) Per Confæderationem
Varsaviensem autem A. 1573. jam nomen Indigenæ ad-
hibebatur, statuentem 144) quod omnia beneficia Juris Patro-
naeus Regii Prælaturarum Ecclesiasticarum, prouti Archi-Episcopa-
rum, Episcopatum non aliis dentur quam Clericis Romana Eccle-
sie Indigenis Polonis juxta Statutum. Idem observamus cum A.
1607. sanciretur, quod ad Ecclesias tam Cathedrales quam Colle-
giatas, ad Canonicatus & Prælaturas non plebeji & exigua sortis
homines, sed tantum Nobiles ex Patre & Matre Polonis Indigenis
Regni & Dominiorum admitterentur. 145) Si ad antiquiora tem-
pora

139) f. 151.

140) Const. 1593. Art. Indigenatus Panow Wołoskich.
f. 643.

141) Orichovius Annal. 6. p. 242.

142) f. 5. Const. 1576. Art. de Ecclesiis Cathedralibus
Russiæ. f. 292.

143) Const. 1550. f. 7.

144) Confæderatio Gener. Varsav. A. 1573. f. 209.

145) Const. 1607. Art. O Dignitarstwach y Beneficiach
Duchownych, f. 836.

pora pedem referimus, clariora adhuc testimonia deprehendimus. Nam Anno 1496. JOANNES ALBERTVS R. Petricoviæ statuebat, quod in singulis Capitulis Ecclesiarum Principalium ad Dignitates, Personatus, & Officia, ac Canonicatus & præbendas recipiantur personæ, tantummodo Regni Poloniae Indigenæ, Nobiles ex utroque parente. 146) Jam Anno 1433. VLA-DISLAVS JAGELLO Rex Jedlinæ Legem tulerat, quod dignitates Ecclesiasticas & Seculares, cum vacare eas contigerit, nulli Extraneo Terrigenæ, nisi Nobili benemerito, & in fama laudabiliter conservato, illius terræ, in qua dignitas hujusmodi vel honor vacaverit, Terrigenæ dabit, & quomodolibet conferet. 147) Ut autem omnem dubitationi præripiamus ansam, num dictæ Leges Indigenam creatum vel factum, an vero natum tantummodo tangant, Exempla Indigenarum, ad Dignitates admissorum, rem ipsam facilitabunt. Andrea Cardinali Barthoreo per Indigenatum accessus & habitas ad quævis Ecclesiastica Beneficia & Dignitates Spirituales conferebatur, ita ut sententiam diceret, atque in Senatu locum Episcopatus hujus, quem occuparet, teneret. 148) Joanni Baricio, Clerico prærogativæ Nobilitares per Indigenatus collationem cedebant. 149) Et Bekessius in Indigenatu accessus & habitas ad quosvis gradus dignitatis, honoris & officiorum tam Spiritualium quam Secularium 150) concedebatur. Et sic Indigenis aditus tam ad Seculares quam ad Ecclesiasticas & Spirituales dignitates, velut secunda Nobilitatis prærogativa competet,

§. XV.

Tertiam tandem Nobilitatis prærogativam contemplamur. Hæc in libera acquisitione bonorum immobilium seu fundorum in Republica consistebat. Habemus equidem Exem- 3. Adquisitio Bonorum immobilium.

146) Januszovius. L. II. P. 2. Tit. 2. §. 2. f. 194.

147) Idem l. supra all. f. 298.

148) v. No. 37. 149) v. No. 84. 150) v. No. 61.

Exempla Civium nonnullorum, quibus eadem prærogativa competit. Sic Civitati *Cracoviensi*, 151) & Civitatibus *Prussicis* 152) Bona terrestria emere permissum. Non tamen ideo ad Nobilitatem statim referentur, quibus ob tale Privilegium Meritorum duntaxat eminentia tribui potest, cum reliquæ Nobilium prærogativæ deficiant. De Indigenis vero eo minus dubitare licet, quod acquisitio bonorum iis concessa sit, cum reliquæ prærogativæ jam vindicatæ sint. Hic sane prolixiori demonstratione opus non erit, si tantum noverimus, quod iis plane talis acquisitio demandetur. Anno enim 1662. sub pœna amittendi Indigenatus expresse præcipiebatur, quod Indigenæ *realem non factam possessionem sibi compararent, & proximis Comitiis eam effectu tenerent.* 153) Quod præceptum Anno 1673. ita renovabatur, ut *deductio etiam possessionum* requiretetur. 154) Adde, quæ supra 155) jam dicta sunt. Ex iis enim elucescet, quod acquisitio Bonorum non solum licita, verum necessaria quoque fuerit. Et quomodo alias dignitatum spem haberet Indigena, cum Impossessati in Polonia ad dignitates vix ac ne vix quidem admittantur. Ipsa itaque connexio prærogativarum hanc tertiam non producit, sed supponit prærogativam. Cum autem Nobilibus quandoque favent Leges, prouti *Andreas Bayer* non obstante *Lege de Novis Nobilibus* ad omnia Jura & Privilegia Nobilitatis admittebatur, 156) eaque exemptione statim omnium Jurium capax declarabatur. Multo minus Indigenis Lex illa de novis Nobilibus obstabit, quin potius post collatum Indigenatum ad omnia confestim Jura liberum aditum habebunt.

§. XVI.

152) Literæ Sigismundi R. de A. 1538. inter Jura Municip. Terr. Pruss. it. Const. 1611. Art. *Miasta aby Dobr Ziemiskich nie kupowały.* fol. 14.

153) Const. 1662. O Indygenach przeszłych Seynow. f. 28.

154) v. No. 111. 155) §. XII.

156) Constitut. 1672. Art. *Nobilitacya Szlachetnego Andrzeja Baira Sekretarza Naszego Pifarza Starszego Skarbu Koron.*

§. XVI.

Hactenus impetrationem Indigenatus, ejusque com-
moda ex ipso Juris publici Polonici fonte deduximus. Cum
perpetuum Jus Indigenis tribuere nequeamus, restabit ut
videamus, quibus etiam modis hocce decus extingvi possit.
In prerogativis determinandis *Bozerum* secuti sumus, nunc
Cromeri verba operam nostram ordinabunt. Dicit is: 157)
Amicii Nobilitatem Decreto Principis, ob admissum dedecus, & Indigenatus
atrox aliquod facinus. Contaminari etiam & abdicari quodammodo, quomodo a-
li quis desertis militiae & agriculturae studiis sordidum quaestum faci-
at arte mechanica, vel tenuiore & minoribus mensuris ac ponde-
ribus utente mercatura & cauponatione. Nobilem atque Indi-
genam ratione oneris atque commodi conjungi posse, jam
multis locis ostendimus. Nec in his *Cromeri* verbis defici-
emus. Tres hic amissionis modi adducuntur 1) *Decretum*
Principis; 2) *Admissum dedecus vel atrox aliquod facinus;* 3) *Sor-*
didus quaestus. Ad primum notamus, quod, cum nihil tam
naturale sit, quam eo genere quidque dissolvere, quo colli-
gatum est, loquente Jcto, 158) non sine ratione dubitemus,
num hodie solum Principis Decretum Indigenatum vel No-
bilitatem tollat. Nam Indigenæ & Nobiles nunc non nisi
per Constitutionem confirmantur, hinc etiam per Constitu-
tionem decus illud ut extingvatur, necessarium existimamus.
Optandum secundo esset, ut amissi Indigenatus ob admissum
dedecus nullum extaret exemplum. Nolumus interea
ejus expositione egregiam hujus honoris materiam conclu-
dere. Hinc tertium amissionis modum investigantes merito
quaerimus: *Num Mercatura etiam Indigenatui officere possit?*
Integram de hac quaestione Observationem suppeditat *Lipski,*
159) in qua concludit, quod sordida & quaestiosa mercatura

F

offi-

157) in Descript. Polon. l. c. p. 102.

158) L. 35. ff. de R. J.

159) In Observatt. Pract. Cent. 1. Obs. 74. p. 219. 220.

officiat. Si iis, quæ ALEXANDER R. Radomiæ A. 1505. 160) declarationi suæ, quis Nobilis vocari possit, inseruit, presse inhereremus, vix quæstionis hujus firma solutio sperari posset. Nominat enim Nobiles, quorum parentes non exercuerint, vel exerceant eas artes & actiones, quas communiter Cives, & qui in Civitatibus morantur, exercere solent. Cum autem Nobiles Polonos frumentum, aliaque quibus Bona eorum abundant, evehere quotidiana experientia doceat, eosque cerevisiam suis Diversoriis distribuere notissimum sit, tales vero actiones etiam Cives frumentum vendentes exercere videamus, illos certe, quod proprium vel in suis Bonis natum fuerit, non excusabit, eadem potius actio idem iudicium subibit: hinc præstat, ut sensus verborum istorum restringatur ad officia & artes, quibus Cives in Civitatibus sibi panem quærunt. Cum enim officium vel artem exercens Jus Civitatis assumere, vel in loco Jurisdictioni Civitatis non subjecto operam suam continuare tenetur, Nobilitatis Jure Nobilem talibus se applicantem excidere sponte fluit. Addimus præter *cauponariam & bistronicam*, cum posterior in Jure Civili exhereditationem gignat: sordidus enim quæstus ita per sordidum vitæ genus comparatur, & merito Indigenatus amittitur. In his *Cromerum* secuti sumus. Adjicimus adhuc pauca. Est quoque amissionis modus, si Indigena, cui restrictiones aliqua propositæ sunt, iis aut non satisfecerit, aut satisfacere nolit. Circa restrictiones supra 161) citatas prolixiores esse nolumus; unicam tantummodo tangemus, scilicet quod, qui Religionis mutandæ spem dederant, nec tamen satisfecerant, Indigenatus amissionem subeant. Sic enim recentissime sancitum habemus in Constitutione novissima. 162) Ne autem in amissione Indigenatus concludamus, de restitutione duo adhuc verba addimus. Nimirum cum Nobilibus dignitas sua per

& restitui-
tur.

Decla-
tio

160) apud Januszovium. c. l. f. 197. 161) §. XII.

162) Const. 1736. Art Indygenatow y Nobilitacyi Distinctionio w W. X. L. f. 115.

Declarationem, prouti *Paulo Tretera* 163) & *Dambrowis* 164) factum, restituitur, idem modus sine dubio in Indigenatu locum habebit. Sed quæritur tamen, quid auxilii sit, cum Diploma Indigenatus vel fato vel vi perditum fuerit? Respondemus, quod novum deprecandum sit. Non sine Exemplo id fiet. Jam Anno 1682. *Cellario*, Diploma calamitate belli per hostem ereptum, per aliud restaurandum promittitur. 165) Et sic laborem nostrum de Indigenatu Polonorum exoptatus coronat

FINIS.

- 163) Const. 1659. f. 48. Art. Deklaracya Szlachectwa Wrodzonego Pawla Tetery.
 164) Const. 1662. f. 39. Deklaracya Szlachectwa Wrodzonych Dambrowskich.
 165) v. No. 16.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

REVUE

Faint text block below the title, possibly a list or index of contents.

